

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA 34170 Gorica, Riva Piazzetta, 18 - Tel. 83177 PODUREDNIŠTVO 34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646	Letna naročnina, Italija	Lir 19.000
	Letna inozemstvo	Lir. 30.000
	Letna inozemstvo, USA dol.	28
	Poštno čekovni račun: št. 24/12410	

Leto XXXIV. - Štev. 42 (1726)

Gorica - četrtek, 4. novembra 1982 - Trst

Posamezna številka Lir 400

Za svobodo kulture Prvi katoliški shod v Ljubljani leta 1892

Vse dosedanje delo in učenje Janeza Pavla II, priča, da si je kot osrednjo točko svojega apostolata postavil ČLOVEKA, človeka kot ustvarjalca lastne zgodovine in kot božjega otroka.

Zato govori njegova prva okrožnica »Re-temptor hominis« o človeku, ki je zanj prišel na svet sam Sin božji, da ga odreši; druga »Laborem exercens« pa o človeku, ki s svojim delom ustvarja lastno usodo in oblikuje zgodovino. Pri tem pa ne pozabi na kulturo, ki pomeni zanj vse, kar se človeka tiče, od dela do umetnosti, jezika, ljudskih izročil, tehnike, politike, znanosti, filozofije, skratka celotno človeško ustvarjalnost.

Njegova misel je, da mora vse služiti človeku v njegovi rasti v dobroti in bogopodobnosti. Nikoli namreč ne pozabi klicati v zavest, da je končni človekov namen na tem svetu zoreti v otroka božjega, po smrti pa uživati srečo božjega gledanja. Tako kot je že sv. Pavel izpovedal: »Vse je vaše, vi pa ste Kristusovi in Kristus je božji.«

PRAVA KULTURA

To naj bi bila vsebina krščanske kulture, ki ji je zadnji koncil posvetil veliko pozornost v posebni konstituciji, tj. celotno 2. poglavje. Koncil priznava »zakonito avtonomijo človeške kulture in zlasti znanosti«. Toda zahteva tudi, da kultura uživa potrebno svobodo in neodvisnost od oblasti. »Ker kultura izvira neposredno iz človeške umne in socialne narave, zato ne prestopa potrebuje prave svobode, da se more razvijati. Upravičeno torej zahteva zase spoštovanje in ji gre neka nedotakljivost.«

NASILJE NAD KULTURO

Vendar danes kot v preteklosti vidimo, da si civilne oblasti pogosto prisvajajo posebne pravice nad kulturo. Zato imajo vse države tudi ministrstvo za kulturo. Pri nas v Italiji imamo poleg tega še deželna, pokrajinska in občinska odbornišva za kulturo. Samo po sebi bi to ne bilo nič hudega, če bi državni oblasti bila res pri srcu kultura v vseh njenih zvrsteh.

Toda dogaja se, da skrb za kulturo postane skrb za ideološko in duhovno nasilje nad državljanji. To se dogaja zlasti v vseh diktatorskih državah. Tam ima ministrstvo za kulturo eno najvažnejših vlog. Pomislimo samo na nemški nacizem. Göbbelsovo ministrstvo za kulturo in propagando je bilo eno najvažnejših. Podobno v fašistični Italiji.

Isto se danes dogaja v vseh državah s socialističnimi vladami: naenkrat postane kultura ena najvažnejših skrbi vlade. Tako sem bral, da se je sedanji minister za kulturo v Franciji pohvalil, da se je proračun njegovega ministrstva pod Mitterandom podvojil. »Ljudstvu moramo nuditi čim več kulturnih dobrin,« je izjavil, oz. je izjavila, kajti minister je ženska.

Vemo, da je v tem oziru glede kulture posebno hudo pod komunističnimi režimi. Tam ima kultura prvo mesto v družbi, takoj za vojsko. Toda to je samo videz. V resnici gre za izvajanje duhovnega nasilja nad kulturo in njeno svobodo. Celotno kulturno življenje in udejstvovanje mora namreč biti v službi režima: šola, znanost, umetnost, literatura, vse mora biti usmerjeno v podpiranje in utrjevanje režima. Za kulturo se izdajajo ogromne vsote. Pesnikom, pisateljem, slikarjem, gledališčnikom, režiserjem, znanstvenikom, igralcem se nikjer ne godi tako dobro kot v teh režimih, toda le če se odpovedo svobodnemu ustvarjanju in se postavijo v službo režimu. V nasprotnem primeru jih v Rusiji čaka Sibirija, umobolnica ali izgnanstvo (Solženicin in mnogi drugi).

ZLORABE V DEMOKRATICNEM SVETU

V zahodnem demokratičnem svetu ta pritisk državnih oblasti na kulturo ni tako viden, je pa prisoten v bolj skritih oblikah; v deželi Emilia-Romagna so npr. letos 80% deželnih sredstev za kulturo namenili ustanovam, ki so direktno ali in-

direktno povezane s komunistično partijo, ki je v deželi na vladi. Podobno je v našem majhnem svetu tam, kjer so občine v rokah levičarskih uprav. Le primerjajte, kako se tam delijo občinski prispevki za kulturo.

Drugi pritisk na svobodno kulturo prihaja od gospodarskih krogov. Velekapital hoče, da mu služi tudi kultura. V ta namen si želi podrediti predvsem velike dnevnike, potem filmsko ustvarjalnost, elite šole, šport, pomembnejše znanstvene ustanove. Npr. družina Agnelli v Italiji ima svoj dnevnik »La Stampa«, svojo nogo-metno enajstorico »Juventus« in še kaj drugega, gotovo ne zato, ker ji je pri srcu kultura ali šport. Podobno je v ZDA in drugod po kapitalističnem svetu. Vsi trdijo, da jim je pri srcu kultura, ali na žalost velikokrat le kot dekla in ne kot gospa.

DOLZNOSTI KRISTJANOV

Mi kot kristjani pa moramo paziti na to, da bo naša slovenska kultura zares svobodna, da bo služila našim namenom, našemu ljudstvu in ne kakim političnim ali gospodarskim interesom. Kot opozarja koncil: »Predvsem je treba paziti na to, da bi ne bila kultura, odvrnjena od njene lastnega imena, primorana služiti političnim ali gospodarskim silam« (GS 59). Gotovo bomo še naprej ostali ubogi kulturniki, toda svobodni.

K. H.

Predavanje prof. Franceta Dolinarja o kardinalu Jakobu Missiji nas je spomnilo na pomembno obletnico v življenju slovenskih katoličanov, namreč na 90-letnico prvega slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani. Prav je zato, da o tem dogodku kaj več povemo.

OBDOBJE PRED SHODOM

V desetletjih pred shodom, tj. vse od marčne revolucije (1848) dalje sta začela preplavljati Evropo svobodomiselstvo in socializem, oba bojno razpoložena zoper katoliško vero in Cerkev. Val tega svobodomiselstva in socializma je pljusnil tudi na slovensko zemljo z vedno bolj odkritimi in vedno hujšimi napadi ne samo na vero in katoliško Cerkev, ampak še z dostikrat grdimi osebnimi napadi na duhovščino.

Potrebno je vedeti, da je tedaj na političnem področju vladala med Slovenci sloga pod vodstvom slovenskega političnega voditelja dr. Janeza Bleiweisa, in to zaradi boja proti skupnemu narodnemu sovražniku — Nemcu. Zavaljo te sloge na političnem področju pa ni bilo s katoliške strani pravega odpora zoper nove kulturno-bojne nazorske tokove. Na duhovnem področju je nastajala vedno večja škoda. Sirla se je verska mladost, nižala se je moralna raven slovenskega ljudstva.

Edina svetla točka v tej dobi so bili narodni tabori (1868-1871), ki so za hip navdušili ljudske množice, potem pa se tem

množicam ni nudila nobena sistematična politično-kulturna vzgoja. Vsled te politične sloge ni bilo nobenega tekmovanja, ki je vir napredka.

Tedanji katoliški javni delavci so spoznali nevarnosti, ki so pretile slovenskemu ljudstvu ter so sklenili dvigniti ljudstvo iz duhovne mlačnosti in mrtvila ter določiti program, smernice in organizacijo celotne katoliške dejavnosti. Zato so po zgledu katoliških zborovanj ali shodov v drugih deželah Evrope sklicali poseben katoliški shod tudi za Slovence.

POTEK SHODA

Priprave za prvi katoliški shod so se začele leta 1891. Največ zaslug, da je prišlo do tega shoda, sta imela tedanji ljubljanski škof dr. Jakob Missia in dr. Anton Mahnič. Poleg teh dveh je pri pripravah sodelovalo še več duhovnikov in laikov: dr. Andrej Čebošek, stolni kanonik, ki je bil predsednik pripravljalnega odbora, Andrej Kalan, poznejši prošt v Ljubljani, Šiška, kasnejši stolni kanonik, dr. Ignacij Žitnik, urednik dnevnika »Slovenec«, Franc Povše, učitelj na kmetijski šoli, ki je bil izvoljen za predsednika prvega slovenskega katoliškega shoda, dr. Ivan Sušteršič, tedaj odvetniški koncipient in poznejši deželni glavar, dr. Janez Evangelist Krek, kaplan v Ribnici, ki je prišel dva meseca prej z Dunaja, in drugi uglednejši predstavniki katoliškega gibanja.

Shod je bil v Ljubljani v času od 29. do 31. avgusta 1892. V tistih dneh se je zbral v Ljubljani cvet katoliških javnih delavcev iz vseh slovenskih dežel. Večer prvega dne je bil posvečen slovesnemu začetku in volitvi 24-članske stalne komisije za drugi katoliški shod. Uvodno besedo je imel škof dr. Jakob Missia. Drugi dan pa je bil namenjen zborovanju odsekov ter razpravljanju o resolucijah, ki so bile nato odobrene.

SPREJETE RESOLUCIJE

V resolucijah šolskega odseka je bila zahteva po slovenskih katoliških osnovnih in srednjih šolah za vse slovenske pokrajine.

Odsek za krščansko vedo in umetnost je pripravil študij krščanske filozofije in ustanovitve »Leonove družbe«, izražal željo, naj bi cerkve in znamenja krasili resnični domači umetniki, priporočal paznjo na umetnostne starine, poudarjal pomen petja in glasbe.

Odsek za socialne zadeve je zahteval v svojih resolucijah pomoč propadajočemu kmečkemu stanu v obliki pospeševanja zadruštva, razdoloženje kmečkih posestev in preureditev davkov. Glede obrtnikov je bila v resolucijah zahteva po uvedbi posebnih obrtnih zbornic, ustanovitve mojstrskih, pomočniških in vajenskih društev. V korist delavcev pa je bila v resolucijah zahteva po skrčenju delovnega časa, po uvedbi delavskih zaupnikov in razsodišč, po odpravi nočnega dela za ženske ter po ustanovitvi katoliških delavskih društev. Posebno je bila naglašena zahteva po splošnem nedeljskem počitku.

Glavni namen katoliškega shoda je bil poživiti versko življenje in krepiti katoliško zavest. Zato je bila v resolucijah odseka za katoliško življenje izražena zahteva po zglednem zasebnem življenju, po javnem nastopanju, po ustanovitvi katoliških verskih društev, ustanavljanje dobrotelčnih in misijonskih organizacij.

Odsek za tisk je poudaril pomen katoliškega tiska in priporočil njegovo podpiranje, podpiranje Družbe sv. Mohorja, Slovenske Maticе in katoliških tiskovnih društev, ustanavljanje knjižnic.

Važne so bile resolucije odseka za narodno organizacijo, v katerih je bilo poudarjeno, da morajo biti »katoliška načela glavni temelj javnopravnemu razvoju slovenskega naroda«.

Večer drugega dne in tretji dan sta bila namenjena manifestacijskim zborovanjem. Glavnega manifestacijskega zborovanja se je udeležilo okoli 1.500 ljudi. Med temi udeleženci je bilo prav vse, kar je takrat

v slovenskem katoliškem svetu kaj pomenilo.

Bilo je tedaj posebej poudarjeno, da je dolžnost slovenskih katoličanov, da se zanimajo za vse javne zadeve. Nihče ne sme imeti v teh zadevah nobenega monopola. Vlada mora načelo demokracije. Stiki z drugimi organizacijami morajo sloneti na temelju popolne enakopravnosti, medsebojnega spoštovanja in nepristranskega iskanja resnice.

SADOVI SHODA

Odmev prvega katoliškega shoda je bil velik v vsej slovenski javnosti. Prelomil je z versko mlačnostjo in narodno nezavednostjo slovenskega ljudstva, postavil se je po robu vdiranju kulturno bojnega svobodomiselstva in socializma v slovensko javno in zasebno življenje, v slovenski tisk, v slovenske delavske in dijaške organizacije.

Resolucije shoda so kmalu postale neke vrste priročnik za tiste katoliške Slovence, ki so se hoteli udeleževati na katerem koli področju javnega življenja. Verske organizacije, ki so obstajale, so dobile novo zalet in ustanovljale so se nove, ki so poglabile versko življenje na Slovenskem. Med temi so bile zlasti Marijine družbe.

Na gospodarskem področju se je razvilo množno združništvo, ki je resnično rešilo slovenskega kmeta ter pomagalo tudi drugim stanovom. Razvoj združništva na Slovenskem je bil čudovit. Po vseh farah so se začele ustanovljati posojilnice. Ze leta 1895 je bila ustanovljena Zveza kranjskih posojilnic, leta 1898 Gospodarska zveza, leta 1903 Zadružna zveza. Ustanovljena je bila Zadružna šola, prva v tedanji Avstriji in druga v Evropi. Kmalu je bila vsa Slovenija preprežena z združenji.

S kmetom vred je po zaslugi krščanske socialnega dela postal tudi delavec upoštevani in ugleden. Ze leta 1894 je dr. J. E. Krek ustanovil prvo Katoliško delavsko društvo in začel izdajati delavsko glasilo »Glasnik«. Od tedaj dalje so se ustanovljale katoliške delavske organizacije po vsej Sloveniji. Monopol, ki so ga izvajali avstrijski socialni demokrati tudi nad slovenskim delavcem, je bil zlomljen.

Veliki so bili tudi uspehi na prosvetno-kulturnem področju. Po župnijah so se začela ustanovljati katoliška izobraževalna društva. Ze leta 1899 je bila ustanovljena Slovenska krščanska socialna zveza, ki je bila matica vseh izobraževalnih društev, katerih je bilo na vsej slovenski zemlji pred prvo svetovno vojno nad 500 s 30.000 člani. Pozneje se je ustanovila močna Prosvetna zveza, ki je vodila vse prosvetno delo na Slovenskem do italijanske in nemške okupacije. Ustanovila so se številna srednješolska in visokošolska društva.

Odmev shoda je segel tudi na politično področje. Postavil je temelje za jasno svetovno nazorno opredelitev in dal smernice za moderen politični program. Politiko katoličanov je tedaj vodil poslanec Klun, ki je bil prvi predsednik katoliške narodne stranke, tajnik pa dr. Sušteršič. Leta 1905 se je stranka preimenovala v Slovensko ljudsko stranko, 1909 v Vseslovensko ljudsko stranko, ki je povezovala svoje pristaše iz vseh dežel: Kranjske, Štajerske, Koroške in Goriške; po prvi svetovni vojni se je vrnila k nazivu Slovenska ljudska stranka.

Izreden pomen je imel prvi katoliški shod zlasti za razvoj slovenske narodne zavesti. Do tega shoda je bila narodna zavest omejena bolj ali manj na izobražence in še pri teh je bila polna lokalnih patriotizmov. Bili so preveč Kranjci, Štajerci, Korošci, Primorci. Ta shod pa je pripeljal pod eno streho vse Slovence iz vseh krajev in tudi vseh stanov; padle so razlike med slovenskimi deželami in med posameznimi stanovi.

Mnogi slovenski javni delavci raznih svetovnih nazorov priznavajo, da je slovenski narod po tem shodu izredno hitro napredoval ter dohitel in celo prehitel mnoge evropske narode. Zato moramo biti hvaležni možem, ki so pripravili in izpeljali prvi slovenski katoliški shod.

S. S. - R. S.

Sv. oče v deželi sv. Terezije iz Avile

15. oktobra 1582 je umrla v samostanu Alba de Tormes karmeličanka Terezija iz Avile, ki ji je Cerkev nadela naslov »Vé-liká« in jo razglasila za cerkveno učiteljico. Prav 400-letnica svetnične smrti je nudila papežu Janezu Pavlu II. nagib, da se je odločil obiskati Španijo. Storit bi moral to lanskega oktobra na začetku jubilejnega leta, toda atentat na trgu sv. Petra ga je primoral, da je potovanje odložil na letošnjo jesen. Namesto da bi jubilejne svečanosti odprl, jih je letos v Avili zaključil.

Sprejem v nedeljo 31. oktobra na letališču v Madridu je bil slovesen in prisrčen obemem. Sprejel ga je sam kralj Juan Carlos I., omenil papeževa prizadevanja za mir in se dotaknil novega političnega položaja, ki je nastal v Španiji po prepričljivi zmagi socialistov z besedami: »Usoda me je postavila na čelo moje dežele v trenutku, ko jo prevevata nemir in upanje. Od vaših besed zato mnogo pričakujemo.«

Sv. oče se je najprej zahvalil Španiji za njen doprinos pri širjenju evangelija in za njeno zvestobo Kristusovi Cerkvi. Podčrtal je pastoralni značaj svojega obiska, ki naj bi španskim katoličanom dal novih moči, da bodo neutrudni pospeševalci dialoga, borci za pravičnost, gojitelji kulture ter človečansko moralnega dviga prebivalstva, spoštujoče upravičene izbire drugih, a obem zahtevajoč, da tudi drugi spoštujejo njihove.

Zvečer prvega dne je sv. oče predsedoval plenarnemu zasedanju španskih škofov. Pozval jih je, naj jih v njihovi pastoralni dejavnosti vedno vodi luč vere. V tej luči naj se tudi soočijo s problemi španske družbe. Naj branijo življenje vse od spočetja, naj branijo trdnost zakona in družine, svobodo pouka in pravico do verskega učenja v šolah, pravičnost na delu. So to zelo važna področja, ki jih morajo škofje osvetliti z lučjo krščanstva. Povsod, kjer je človek, ki trpi bolečino, krivico, revščino, nasilje, mora biti prisotna tudi Cerkev s svojim glasom, s svojo čuječo ljubeznijo in dejavnostjo kristjanov.

Dan Vseh svetih je sv. oče v celoti posvetil sv. Tereziji iz Avile. V tem mestu Stare Kastilje, ki je še vedno obdano od srednjeveškega zidu, se je najprej sestal v Karmelu sv. Jožefa s 3.000 rednicami s strogo klavzuro, katerim je govoril o

zvzišenosti njihovega poklica in se jim zahvalil za skrito življenje dela in molitve, ki ga darujejo za Cerkev. Nato je opravil ob milijonski množici ljudi sv. mašo na prostem v dolini pod mestom. Navzoči so bili vsi španski škofje, kraljevski par ter predstavniki vlade, ki pa opravljajo le še tekoče zadeve, dokler ne bo oblikoval nove vlade voditelj socialistov Felipe Gonzalez. Seveda je sv. oče razmišljanje posvetil sv. Tereziji in opozoril na njeno veliko delo, ki ga je opravila v 16. stoletju pri prenovi Cerkve. Tudi Poljska je bila obogatena z njeno duhovnostjo, ko so v začetku 17. stoletja prišli v Krakov duhovni sinovi te velike svetnice.

Iz Avile se je sv. oče nato podal v helikopterju na grob sv. Terezije v kraju Alba de Tormes, na večer pa je obiskal še slavno univerzitetno mesto Salamanca. Tudi tam ga je sprejela ogromna množica. Katoliška univerza v Salamanki je tesno povezana s svetnico, saj je vedno gojila njeno kulturno dediščino in v času kralja Alfonza XIII. svetnici podelila naslov častne doktorice.

Plemenita Pertinijeva gesta

Predsednik S. Pertini je po diplomatski poti interveniral pri Brežnjevu za sovjetskega oporečnika Anatolija Saranskega, ki je bil leta 1977 obsojen »zaradi vohunstva in izdaje« na 13 let zapor, ki ga prestaja v kazenskem taborišču Perm na Uralu. Dejansko se Saranski, ki je judovskega porekla, že 15 let bori za človeške pravice v Sovjetski zvezi in za pravice Judov, da lahko svobodno emigrirajo iz te države. Saranski je iz protesta zoper slabo postopanje, ki ga je deležen v taborišču, začel 27. septembra letos z gladovno stavko, ki ga je spravila na rob življenja. Zaradi tega sta se njegova žena in mati obrnila na Zahod, naj posreduje. Med prvimi se je odzval Pertini, kar mu je gotovo v čast.

Karabinjerjem v Milanu je uspel ob pomoči skesanih teroristov nov udarec zoper rdeče nasilnike. V nekem zatočišču na robu mesta so aretirali 13 teroristov, med njimi voditelja »Prime line« Diega Forstierija, ki je svoj čas osvobodil iz ječe v Rovgu znano brigadistko Suzano Ronconi in več njenih tovarišic. Med aretiranimi je bila tudi sama Ronconi.

Seme je obrodilo stoteren sad...

V nedeljo 31. oktobra so naši skavti in skavtinja prisrčno, obenem pa slovesno proslavili svoje tridesetletno življenje v krogu zamejske mladine. V Kulturnem domu v Trstu se je zbralo več sto skavtov in skavtinja v krojih, veliko njihovih staršev, veliko nekdanjih članov in članic pa še zastopniki naše kulturne, cerkvene in politične stvarnosti in mnogi predstavniki tiska. Privabila jih je »Skavtska prireditve« ob koncu praznovanj 30-letnice naše ga skavtizma.

Gre za jubilej, ki ni le praznik za tržaške skavte. Letnica 1951 pomeni namreč začetek celotnega skavtskega gibanja med Slovenci v sedanji Furlaniji-Juljski krajini. Gre za slavo, ki ga je občutil pomemben del naše javnosti kot svoje slavje, saj je skavtska organizacija naravnost nezamenljiva med nami. V njenih vrstah se je vzgojilo že nekaj tisoč otrok, fantov in deklet. Številni so danes v krogu aktivnih javnih delavcev in delavk.

SPORED

Ze v veži Kulturnega doma je čakalo obiskovalce prijetno in zanimivo presenečenje: vrsta značilnih in zgodovinsko-dokumentarnih fotografskih povečav. Vsakdo je dobil ob vходу spominsko značko: preprost, a prikupen kartonček s skavtskim vzorom in priložnostnim napisom.

Veliko pozornost je med Tržačani vzbudilo dejstvo, da so bili tako goriški skavti in skavtinja kot njihovi starši in prijatelji izredno dobro zastopani. Zelo redko se dogaja, da bi se tako vidno pokazala spontana enotnost med nami. Skavtski ideali to zmorejo, vezi med Trstom, Gorico in Celovcem pa so stalnica skavtskih letnih programov. Prisotni so bili namreč tudi Koroski. Trije skavti in dve skavtinja so prinesli pozdrav bratov onstran Karavank.

Na oder, nad katerim je visel napis o tridesetletnici, je najprej stopil zbor skavtov in skavtinja, ki se je zbral za to priložnost. Pod vodstvom Tomaža Simičiča je zapel pesmi »Naj skavtski duh«, »Gospod, med šotori« in »Plaho prihaja«. Skladbe je Simičič nekoliko priredil za to priložnost. Napovedovalka Anka Peterlin je nato predala besedo načelniku tržaškega fantovskega dela Slovenske zamejske skavtske organizacije Vinku Ozbiču. Njegov govor bo objavili posebej.

POZDRAVI IN ČESTITKE

Sledili so pozdravi in čestitke. V pismeni obliki so poslali svoja voščila in čestitke predsednik deželne odbora Furlanije-Juljske krajine odv. Antonio Comelli, za Vincencijevo konferenco v Trstu ravnateljica Laura Abramova, rektor Slovenika v Rimu dr. Maksimilijan Jezernik in nekateri posamezniki.

Za goriški del skavtske organizacije je imel daljši poseg Mauro Leban, za koroške skavte in skavtinja pa je pozdravil Tone Starman.

Na oder so nato stopili deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka, tržaški škofov vikar dr. Lojze Škerl, starosta Rodu modrega vala slovenskih tabornikov v Italiji Milan Pahor, časnikar Sergij Pahor v imenu Slovenske prosvete v Trstu, dr. Kazimir Humar za Svet slovenskih organizacij in Zvezo slovenske katoliške prosvete iz Gorice, deželni načelnik italijanskih katoliških skavtov in skavtinja AGESCI Ezio Migotto iz Pordenona, predstavnik skupine Scout d'Europa Ljubi Andruzzi in ravnateljica Elvi Slokar, ki je ob koncu izrazila hvaležnost staršev za dolgoletno vzgojno delo skavtskih voditeljev in voditeljic.

Ni šlo le za priložnostne besede. Izrečena je bila marsikatera tehtna misel, ki jo bo skavtska organizacija preučila, saj čuti odgovornost, ki izhaja iz dejstva, da zavzema važno mesto v naši skupnosti.

ZAHVALA USTANOVITELJEM

Vodstvo organizacije se je odločilo, da se s simboličnim dejanjem spomni treh utemeljiteljev Slovenskih tržaških skavtov iz prvih let organizacije: župnika Lojzeta Zupančiča, prof. Otona Berceta in prof. Ivana Theuerschuba. Hvaležnost začetnikom skavtskega gibanja pa je hotela obenem pomeniti zahvalo vsem poznejšim voditeljem in voditeljicam, ustanoviteljem tržaških skavtinja, goriških skavtov in goriških skavtinja. Saj so nekateri med njimi sedeli v prvih vrstah: dr. Jože Prešern, Vera Lozej, Ljuba Smotlak, dr. Kazimir Humar in drugi. Načelnik Ozbič je povabil na oder g. Zupančiča in vdovi dragih voditeljev, gospo Theuerschuh in gospo Berce. Izročil jim je spominske plakete.

Pesem »Mnogajta ljeta« je sklenila ta prvi del prireditve, ki se je brez prekinitve nadaljevala s spletom diapozitivov, glasbe in komentarja, ki je nakazal osnovne točke skavtskega razvoja pri nas: usta-

Del občinstva na prireditvi ob 30-letnici slovenskega zamejskega skavtizma v Kulturnem domu v Trstu (foto M. Magajna)

novitev prve fantovske skupine v Skednju leta 1951, širjenje organizacije, nastanek Slovenskih tržaških skavtinja, ustanovitev skavtske organizacije na Goriškem in na Koroškem, prepletanje teh poti v enotno Slovensko zamejsko skavtsko organizacijo z vidnima simboloma dveh skupnih jamborejev in skupnimi ideali ter vzgojnimi prijemi.

»SREČANJE V PLANINAH«

Pravo presenečenje je bila dobro uro trajajoča igra »Srečanje v planinah«, ki jo je za to priložnost napisala Lučka Susič. Ona jo je tudi pomagala režirati skupno z Marinko Theuerschuh, Marjano Prepeluh in Matejko Maver.

Kakih petnajst mlajših in starejših skav-

tov in skavtinja, med katerimi je le kaka izjema stopila prej na amaterski oder, je sproščeno in učinkovito podalo svoje vloge, ki predstavljajo vzgojno vrednost skavtizma v srečanju starejših skavtov in skavtinja in spominjanju na različna obdobja in značilnosti lastne skavtske človeške rasti.

Odlično podajanje, zanimive domislice ob sicer preprosti scenografiji, glasba in igra luči, ploskanje ob številnih prizoriših — vse to je že takoj med družabnim srečanjem po prireditvi sprožilo zamisel, da je treba takoj izpeljati tudi v Gorici ponovitev tako lepe skavtske prireditve, za katero moramo biti res hvaležni vsem, ki so vložili veliko truda za to, da je uspela.

Dve težko preizkušeni državi

V premnogih zahodnih časopisih in tudi v nekaterih slovenskih doma in v zamejstvu sta El Salvador in Afganistan označena kot primer, kako obe svetovni velesili ZDA in SZ enako grešita proti ljudstvu obeh nesrečnih držav.

nih volilnic znaša 9%. V celoti se računa, da znaša število protestnih glasov in število tistih, ki pristojevoljno niso šli na volitve 10 do 15%. Ti so torej ljudje na strani revolucije, medtem ko vsaj 85% volivcev odklanja nasilno rešitev v državi.

EL SALVADOR V ISKANJU NOVIH POTI

El Salvador je vse od 1856 imel vrsto civilnih in vojaških diktatur. V novejšem času pa je bil Salvador ena izmed redkih srednjeameriških držav z legitimno izvoljeno vlado. Država je v silnih gospodarskih težavah zaradi prenaseljenosti in še posebej zavoljo nizke cene izvoznih predmetov kot so bombaž (2.000 lir za kg), sladkor (170 lir za kg) in kava (4.000 lir za kg).

Vlada že leta nazaj izvaja kmetijsko reformo. Razlaščuje velika posestva, ker so bila slabo obdelovana. Tu gre za veliko-potezen načrt za desetletje kmetov, ki bi dobili poleg lastniške pravice nad zemljo, ki so jo do sedaj obdelovali kot koloni, tudi še moderno infrastrukturo s šolami, cestami, zdravniškimi uslugami itd.

Tej reformi se upirajo bivši lastniki in kar je še bolj zanimivo, komunisti, oboji z oboroženo silo. Veleposestniki nedvomno ravna naporno, ker se namesto da bi v tem usodnem času doprinesli svojo žrtev k dvigu države, branijo s silo in pri tem tvegajo, da bodo izgubili vse. Manj logična je negativna reakcija komunistov, toda očitno jim mirna družbena rešitev ne leži, ker jim taka rešitev jemlje možnost izvesti svojo revolucijo.

Narod, ki je sestavljen v glavnem iz mešanice Špancev z Indijanci je pripravljen kljub veliki revščini na počasno, a demokratično rešitev.

LEVIČARJI BIRADI NASILNO PRIŠLI NA OBLAST

Ko so po begu diktatorja Somoze prevzeli v Nikaragui vlado levičarski elementi, je tudi za El Salvador napočil težak čas. Levičarska gverila je namreč iz Kube in Nikaraguje dobila vzpodbudo in pomoč, da začne z državljansko vojno, ki sedaj traja že nekaj let. Vlada in ljudstvo, ki nočeta nasilne rešitve, sta segla po obrambi in rezultat tega je klasična revolucija, kjer se vrste umoril, grozodejstva in maščevanja na obeh straneh.

Skoraj smrtni udarec so gverilci povzročili volitve v marcu 1982. Znano je, da je gverila odklonila demokratično rešitev potom volitev kot se to dogaja povsod s komunisti, dokler oni sami ne kontrolirajo volitev.

Volitev se je udeležilo 1.485.185 ljudi, to je precej več kot so pričakovali. Volitve so bile korektno, tako rekoč nihče ni protestiral. Računa se, da je bilo udeleženec 80% možnih volivcev. Število neveljav-

PODPRETI JE TREBA ZAKONITO VLADO

»Freedom house«, neodvisna privatna ustanova v New Yorku z veliko avtoriteto, ki na znanstven način ugotavlja stanje demokracije po celem svetu je 19. julija 1982 po vrnitvi svoje komisije petih ljudi iz El Salvadorja svetovala ameriški vladi, da znova podpre legitimno vlado s sledečimi razlogi: volitve marca 1982 so bile demokratične, agrarna reforma je daljnosežna in počasi napreduje, napreduje tudi pot k civilni demokratični vladi in k demokratičnemu sodniškemu procesu, vlada resno poskuša omejiti uporabo sile.

Jasno je, da ZDA nimajo nobenih imperialističnih ciljev v El Salvadorju, umaknile so se celo iz Paname, kljub povsem veljavni pogodbi za odnotni prekop. V El Salvadorju nimajo nobenih omembe vrednih gospodarskih interesov. Kar Amerikanci odklanjajo, je nasilna vzpostavitev levičarskih vlad, še posebej v Srednji in Južni Ameriki. Amerikanci pa nikakor ne bi hoteli niti ne bi mogli intervenirati, ako bi zmagali levičarji v zakonitem demokratičnem procesu. Celotni ameriški poseg v El Salvadorju se omejuje na podporo prošnji legitimne vlade, da se podpre mirni demokratični proces ob zavrnitvi nasilnega posega manjšine.

V AFGANISTANU SE NE UPOŠTEVA VOLJE LJUDSTVA

Po drugi strani pa smo v Afganistanu priča vojaški intervenciji SZ, ker je obstajala dejanska nevarnost, da bi nedemokratični levičarski sistem padel. SZ ni hotela tvegati, da bi ljudstvo na miren, javen in odkrit način samo izrazilo svojo voljo. SZ je vkorakala na umišljen poziv afganistanske vlade, ki ne samo da ni bila demokratično izvoljena, temveč jo je narod jasno odklonil, kar je pokazal ves tragični potek tamkajšnjih dogodkov in današnji položaj.

Po gornji primerjavi postane očitno, da se v zadevi Afganistana in El Salvadorja ne more in ne sme metati SZ in ZDA v isti koš.

Peter Urbanc, Kanada

Argentinski škofje so po svojem zadnjem zasedanju izdali dokument, v katerem opozarjajo, da je »edina pot politične dejavnosti v Argentini v odpravi vsakršnega nasilja«. Škofje poudarjajo pravico do življenja, obojajo pa »uboje, moralno in fizično mučenje, teroristične akcije, aretacije, fizična izginotja«.

OD TEDNA DO TEDNA

■ Spadolinijeva vlada je v poslanski zbornici uspešno prestala novo preskušnjo. Da bi bil odobren zakonski odlok o povečanju davka IVA in da bi preprečila razpravo o številnih popravkih, ki jih je o zakonu predložila opozicija, je zahtevala glasovanje o zaupnici. Glasovalo se je dvakrat. Prvič je šlo za tehnično zaupnico, drugič pa za sam zakon. Prvo glasovanje je bilo javno. Vlada je prejela 348 glasov, proti pa je bilo 237 poslancev. Pri drugem glasovanju, ki je bilo tajno, so se pa pojavili v vladnih vrstah prostostrelci. Vlada je prejela 30 glasov manj, tj. 318, proti pa jih je bilo 258.

■ Predsednik italijanske republike Pertini je na Kvirinalu v Rimu sprejel nogometne državnice reprezentance, ki si je letos v Španiji priborila naslov svetovnega prvaka in jim podelil visoka odlikovanja. Selektor Bearzot in zdravnik reprezentance Vecchiet sta dobila naslov »grand'ufficiale«, komendatorja sta postala kapetan moštva in vratar Zoff ter trener Vicini, streli golov so postali »cavalieri ufficiali«, vsi drugi igralci pa »cavalieri«. Po slovesnosti na Kvirinalu so odšli reprezentanti na sprejem k papežu Janezu Pavlu II. v Vatikan in mu poklonili posrebreno kopijo svetovnega pokala.

Smrt kardinala Benellija

Na posledicah srčnega infarkta je v Firencih umrl tamkajšnji nadškof in kardinal Giovanni Benelli. Imel je 61 let. Po njegovi smrti šteje kardinalski kolegij 120 članov, a samo 105 jih lahko voli papeža, ker je ostalih 15 že prekorajilo 80 let. Italijanski kardinalov je trenutno 32. Pet od njih ima nad 80 let.

Pokojni kardinal je velik del svojega življenja preživel kot vatikanski predstavnik v Franciji, na Irskem, v Braziliji, pri UNESCO in v raznih afriških državah. Bil je tesen sodelavec papeža Pavla VI., zlasti v zadnjih letih njegovega vladanja. Leta 1977 ga je ta papež imenoval za nadškofa v Firencih.

Kardinal Benelli je bil znan po svoji zavzetosti za čisti nauk Cerkev in se je odločno zoperstavil tako razporoki kot splavu. Bil je dosleden v svojem ravnanju, nepopustljiv v svojih stališčih in velik nasprotnik tkoim, progresističnim težnjam nekaterih teologov. Odklanjal je laicistično kulturo, prav tako pa se je boril zoper oboroževalno tekmo in jedrsko oboroževanje. V obeh zadnjih konklavah leta 1978 je bil kandidat za papeža. Prav zato, ker so se ob njem razdelili italijanski kardinali, je bil lahko izvoljen prvi slovanski papež Janez Pavel II.

Nemški obisk v Rimu in Vatikanu

Predsednik nemške zvezne republike Carstens, ki izhaja iz demokratičnih vrst, je preživel pet dni v Italiji, kjer je bil na uradnem obisku. Dvakrat ga je sprejel Pertini, enkrat Spadolini. Temu srečanju je prisostvoval tudi nemški zunanji minister Genscher. Obravnavali so gospodarska in politična vprašanja Evropske gospodarske skupnosti ter odnose do ZDA in do vzhodnih držav, zlasti do Poljske.

Carstens je nato odpotoval na Sicilijo in se ustavil v Palermu, od koder se je vrnil v Rim, kjer ga je v četrtek 28. oktobra splejal papež. Najprej sta se v nemščini pol ure sama pogovarjala, nato pa je sv. oče sprejel celotno spremstvo in ga nagovoril. Svoje misli je predvsem posvetil ohranitvi miru na svetu, »kar zahteva odločno stališče v obrambi človekovih pravic in krepek napor za splošno razorožitev«. Da se prepreči nova in še hujska svetovna katastrofa od prejšnjih, so po papeževem mnenju potrebne »ustvarjalne in pogumne odločitve, solidarnostni duh in pripravljenost nuditi pomoč svetovnih razsežnosti«.

Isti dan je sv. oče sprejel tudi šest škofov iz Vzhodne Nemčije. Njim je govoril o edinosti v Cerkvi, o mednarodnem duhu kakor ga pojmuje Cerkev, o delu za mir, zlasti v vrstah mladine in o dialogu s protestanti.

UTRIP CERKVE

Začetek akademskega leta na cerkvenih zavodih v Rimu

Ob začetku akademskega leta na cerkvenih univerzah in zavodih v Rimu je papež Janez Pavel II. vodil slovesno somaševanje v baziliki sv. Petra. Ob njem je bilo nad sto rektorjev rimskih cerkvenih zavodov, veliko profesorjev in študentov, vsega skupaj nad 7.000 ljudi. V priložnostnem govoru je papež profesorje in študente pozval, naj bodo sol zemlje in luč sveta. Studij in znanstveno delo pa naj vedno spremlja molitev, ki delo naredi koristno.

Volilni premik v Španiji

Volivna predvidevanja so se to pot v polni meri uresničila. Španski socialisti, ki jih vodi 40-letni dinamični Felipe Gonzalez so v četrtek 28. oktobra dosegli prepričljivo zmago, saj so si osvojili absolutno večino v parlamentu. Zanje je glasovalo 46,4% volivcev, kar pomeni 201 poslanski sedež (vseh je 350).

Silen vzpon je zabeležila tudi na desno usmerjena Ljudska zveza (Alianza popular). Tej načeljuje bivši Francov minister za informacije Manuel Fraga Iribarne. Na zadnjih volitvah je prejela komaj 6 poslancev, sedaj pa 105 tj. 25,3% glasov. Ta stranka bo imela sedaj vlogo opozicije, da bo krotila Gonzaleza v njegovih zanesenih načrtih.

Velik neuspeh so dosegli komunisti. Prej so imeli kakih 10% glasov, sedaj komaj 3,8%. Imeli bodo le pet poslancev. Uničil jih je Gonzalez, ki je pred volitvami vzhajno odklanjal vsako povezavo z njimi.

Zveza demokratičnega centra, ki je bila do sedaj na vladi, je žalostno potonila. Imela bo samo 11 sedežev (7,2%) glasov. Bivši ministrski predsednik Adolfo Suarez, ki jo je ustanovil, pa se je od nje tudi odcepil in ustanovil novo stranko demokratičnega socialnega centra je bil še bolj poražen. Uspelo mu je doseči samo 2 poslanske sedeže (2,8%).

Nastopile so tudi deželne stranke v Baskiji in Kataloniji. V Baskiji si je baskovska nacionalistična stranka priborila 8 sedežev, druga stranka, ki je predstavnik baskovskega separatističnega gibanja ETA pa dva. V Kataloniji bo krajevna nacionalistična stranka imela 12 poslancev, katalonska republikanska levica dva. Po enega poslanca je dobilo nekaj manjših strank.

Trdo postopanje

z jugoslovanskimi zdomci

Na mejnih prehodih iz Avstrije v Slovenijo je zadnja dva dni preteklega tedna prestopilo mejo 150.000 jugoslovanskih delavcev, ki so zaposleni v tujini. Mnogi niso bili seznanjeni o zadnjih carinskih predpisih in o potrebi nabave bonov za nakup bencina. Po novem namreč ljudje, ki nimajo bonov, bencina ne morejo kupiti. Tako se je zgodilo, da so ti zdomci, ko so bili že daleč znotraj Jugoslavije, ostali na cesti, ker si novega bencina niso mogli nabaviti. Še hujsje se je primerilo tistim, ki so prišli na mejo s pohištvom, hladilniki, televizorji in drugimi koristnimi predmeti, pa jih niso smeli uvoziti, ker po novem se sme uvoziti le do 150.000 Sdin vrednosti, po starem pa je ta meja znašala 2.500.000 Sdin. Ljudje so ob takem birokratičnem postopanju enostavno blago zmetali proč, za ceno v mejnem pasu med obema državama, ker jugoslovanska mejna služba še nima navodil, kaj storiti s tem blagom.

»Čaka vas trdo leto!«

Poljski primas Glomp je pri maši v varšavski študentski cerkvi sv. Ane ob začetku novega akademskega leta poljskim študentom odkrito povedal, da jih čaka »trdo leto«, ko bodo morali izpričati svoje razmerje do zgodovine, naroda, Cerkev in sebe.

»Vem, da od mene pričakujete politične izjave in kritične ocene, vendar ni moja naloga lotevati se političnih težav,« je poudaril nadškof Glomp. Opozoril je tudi, da mnogi enostransko tolmačijo dogodke na Poljskem in ne razumejo vloge Poljakov v njih ter njihovega vedenja. »Razumeti Poljaka pomeni razumeti tudi njegovo zgodovino, kulturo, prizadevanja in hrepeneja; skratka, razumeti ta narod v vseh razsežnostih,« je pribil primas.

Kamenčki

Kdaj v Sloveniji...?

Začelo se je z odkritjem množičnih grobov v Katynu, kjer so Nemci našli množični grob 10.000 poljskih častnikov, katere so poklali Sovjeti na začetku druge svetovne vojne. In zgodovina piše dalje o pokolih v Vietnamu, Kambodži, El Salvadorju, Libanonu in sedaj vse svetovno časopisje poroča o množičnih grobovih v Argentini. Človek se zgrozi ob dejstvu, česa je zmogel človek dvajsetega stoletja.

Ne piše se pa o množičnih grobovih v Sloveniji (Kočevski Rog, Teharje, Toško čelo, Cerklje...). Tudi tu je bil storjen zločin, ki daleč presega Libanon, El Salvador, Argentino. Saj gre za 10.000 pomorenih protikomunističnih borcev in drugih nedolžnih ljudi.

Odgovorni so še vedno živi in nihče jih ne kliče na odgovor. Čas bi že bil, da se odkrijejo tudi ti grobovi in se pobitim vrne vsaj čast, ko se jim življenja itak ne more več dati. Naj Slovenci pometejo tudi pred lastnim pragom...

Kaj pomeni zdravstvena reforma

Mislím, da je vsem težko slediti novostim na področju zdravstva. Vsak dan se pojavljajo v sredstvih javnega obveščanja nove besede, novi programi, novi predlogi. Splošno mnenje je, da smo v fazi velikankega nerada in da bi bilo morda bolje, če bi bili politiki pustili stvari tako kot so bile do lanskega leta. Ob podrobnejši analizi programov bomo ugotovili, da je bila italijanska zdravstvena reforma nujno potrebna in da je njena uveljavitev odvisna od tega, koliko se vsak občan želi vključiti v nove procese.

Naslednje ugotovitve izhajajo iz epidemioloških študij o načinu širjenja bolezni. Epidemiologija je veda, ki se je nekoč ukvarjala s proučevanjem nalezljivih bolezni kot kolera, kuga ipd. Ker teh bolezni danes skoraj ni več v zahodnem svetu, je epidemiologija razširila svoje delovanje na študij o poteku vseh bolezni: kako se širijo, katera starost obdobja, spol in poliklene kategorije so bolezni bolj podvržene itd.

Iz vseh teh študij izhaja, da je današnje zdravstvo brez moči, ko mora zdraviti bolezn kronično-degenerativnega tipa kot so npr. rak, bolezn srca in ožilja, artroze, živčne bolezni ipd. Značilnost teh bolezni je, da se razvijajo počasi in skrivaj, tako da jih zdravnik (in zdravstvena oskrba) odkrijejo ponavadi prepozno, ko ni več pomoči. Te bolezni predstavljajo nad 80% vseh sprejemov v bolnišnice, kjer je zanje mogoče le simptomatsko zdravljenje. Med te bolezni spadajo še kronični bronhitis, sladkorna bolezen, visoki krvni pritisk, duševne bolezni itd.

Vzrok teh bolezni je v mnogih primerih še malo poznan. Gotovo je, da gre za raznovrstne vzroke, med katerimi zavzemajo vidno mesto nepravilnosti v življenju predvsem v prehrani in pretirano uporabljanje snovi kot so tobak in alkohol; važne so tudi nepravilnosti v zvezi z delom, ki ga človek opravlja (škodljivost raznih snovi, neurejeni urniki, premočna čustvena zavzetost ipd.).

Če so te epidemiološke ugotovitve pravilne, je jasno, da je tradicionalna zdravstvena oskrba (bolnik čaka v zdravniškovi ambulanti in v bolnišnici na diagnozo in terapijo) nezadostna, kljub izrednim diagnostičnim in terapevtskim sredstvom, ki lahko danes z njimi razpolagamo. Prav zaradi neuspešnosti na področju kronično-degenerativnih bolezni se širi po eni strani v nedogled cena zdravstvene oskrbe, po drugi strani pa se paradoksalno ljudje vedno bolj obračajo k tako imenovani alternativni medicini (agopunktura, mezoterapija, zdravlilna zelišča, celo mazaštvo).

Vprašljiva postaja tudi vloga zdravnika, ko gre za te bolezni, ki so nekako posledica napredka. Po svoji izobrazbi je zdravnik pripravljen na zdravljenje akutnih, tj. nujnih situacij, medtem pa zdravstvo vedno bolj zahteva preventivnih ukrepov. Ob teh pa se verjetno vloga zdravnika (vsaj kot ga danes pripravljajo vseučilišče) končuje in se povezuje z delovnim področjem politikov, sindikalistov, socialnih delavcev ipd. Medicina se mora vedno bolj usmeriti k preventivnim ukrepom, to se pravi, da mora delovati proti vzrokom, ki povzročajo bolezni, ki so v današnji družbi najbolj razširjene.

Iz teh teoretičnih razglabljanj se je porodila zahteva po novi organizaciji zdravstva. Glavne točke nove ureditve so decentralizacija in prisotnost prebivalstva pri programiranju in izvajanju zdravstvenih ukrepov. Kar se tiče decentralizacije, morajo stopiti čimprej v veljavo Osnovni zdravstveni okraj (Distretti sanitari di base); ti predstavljajo bistveno novost sedanje reforme.

Gre za krajevne strukture, ki morajo obsegati od pet do petnajst tisoč prebivalcev na podeželju in od petnajst do štirideset tisoč prebivalcev v mestih in ki morajo poskrbeti vso najosnovnejšo zdravstveno oskrbo z lokalnim osebjem. Pod pojmom »osnovna zdravstvena oskrba« vključujemo: osnovno zdravniško oskrbo, probleme higijene okolja in prehrane, oskrbo z zdravili, živinozdravniško dejavnost in vse oblike socialne pomoči.

Pri delovanju teh okrajev morajo biti vključeni občani prek raznih izvoljenih organov. V bistvu gre za sedanje občine ali za povezavo več manjših občin, ki morajo skrbeti za svoje zdravstvo bolj kot znajo. Večje občine kot so Gorica in Tržič bodo razdeljene v dva okraja. Ko bodo ti okraji začeli polno delovati, se bo tudi izboljšala uspešnost Krajevne zdravstvene enote (KZE), ker bo ta le povezovala dejavnost okrajev ter skrbel za večje probleme kot so bolnišnice ipd.

Zdravstvena reforma mora doseči, da bo vsak državljan deležen čimboljše kontrole nad svojim zdravjem. To bo mogoče le z največjim sodelovanjem vseh nas in s sprejemanjem novega pojmovanja preventivnega zdravstva, ki se ne loteva samo zdravljenja bolezni, ampak jih skuša preprečiti že na začetku.

Bernard Spacapan

Razgovor s srbskim patriarhom

Beograjski list »Nin« je prinesel zanimiv pogovor med časnikarjem tega lista in predstojnikom srbske pravoslavne Cerkve patriarhom Germanom pod naslovom: »Vsak ekumenizem prinaša škodo.« Vprašanja so bila vezana na odnose srbske Cerkve do države, na gradnjo novih bogoslužnih prostorov, študij duhovnikov, dvorca patriaršije v Peči (ta je pred nedavnim delno pogorel), razdelitve v pravoslavni Cerkvi, o »molitvenih bratstvih«, odnosih z makedonsko Cerkvijo... Prinašamo nekatere odlomke iz tega pogovora.

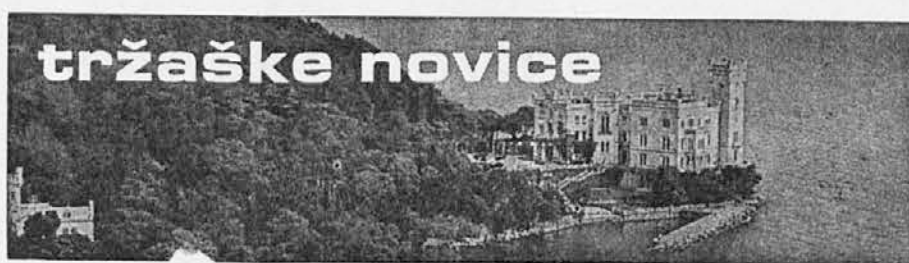
G. patriarh, kako je z dovoljenji za gradnjo novih cerkva?

Na žalost imamo težave z dobivanjem dovoljenj za nove cerkve. Še več, so celo nepremostljive težave! To je zlasti v mestih.

Kakšno je službeno stališče do »bogomoljaških bratstava«? (Po celem svetu se oblikujejo razne molitvene skupine, ki dobivajo ponekod celo redovni značaj. Pri nas so poznani ognjiščarji, taizéjci, neokatehumenati... op. ured.)

Člani »Narodne hršćanske zajednice«, ki jih ljudje kratko imenujejo »bogomoljci« (bogomoljačka bratstva) niso neka sekta v srbski pravoslavni Cerkvi, ampak samo ljudje — verniki, ki vzamejo resno obisk cerkve, molitev, spoved, obhajilo, post, z eno besedo — izpolnjujejo svojo versko dolžnost in predpise...

Na vprašanja, ki so se nanašala na Kosovo je med drugim povedal: »Res je, bil sem v pečki patriaršiji in ob tej priložnosti govoril kot vsak naš rodoljub mora govoriti. Potem sem obiskal vse organe naše najvišje politične instance in prošil, da se tamkajšnji pravoslavni živelj vzame v zaščito, da bi se mu povrnil mir in normalno življenje in preprečilo izseljevanje iz Kosova. To so mi tudi zagotovili. Na žalost težnja pravoslavni Srbov po izseljevanju ne popušča. Cerkev ima svoje metode dela, ki se jih drži, to so metode evangelija, ki so vsakemu koristne in nikomur škodljive. Pri vsem tem smo doživeli težak udarec, ko so nam

tržaške novice

Hvalečnica 1982

Tudi letos bodo slovenski verniki tržaške škofije zahvalno nedeljo obhajali s sv. mašo, ki jo bo daroval škof Bellomi v stolnici sv. Justa 7. novembra ob 15.30. Nabirka pri maši bo šla za gradnjo novih cerkva. Zaželeni so mašni strežniki, skavti in skavtine v kroju, narodne noše in člani drugih katoliških organizacij, toplo pa so vabljeni slovenski verniki. Pobožnost organizira in vabi Slovensko pastoralno središče v Trstu.

Ob nekaterih polemikah v Trstu

Zadnja številka glasila Slovenske skupnosti v Trstu (Skupnost št. 8, okt.) objavlja celotni govor tržaškega občinskega svetovalca SSK prof. Aleša Lokarja, ki je pred nekaj tedni izval tolikšno vzhicnost pri »Primorskem dnevniku«. Ko človek prebere vsa Lokarjeva izvajanja, ugotovi, da ni rekel nič neresničnega. Glavni njegov očitke Primorskemu in SKGZ je ta, da sta pred vstopom PSI in dveh njenih izvoljenih slovenskih predstavnikov v tržaški občinski svet in pokrajinski odbor skupno z Listo za Trst skušala ustvariti

med Slovenci skrajno odklonilno stališče do kakršnih koli stikov ali sodelovanja z »melonarji«. Zgledalo je, kakor da bo vsakdo, ki bi se »drznil« stopiti v odbore, v katerih bi bili prisotni tudi predstavniki Liste, razglašen za narodnega izdajalca. V tem smislu so se izvajali vsakovrstni pritiski tudi na kroge in posameznike zunaj SKGZ.

Ko pa sta bila manjšinska odbora iz predstavnikov Liste, PSI, PSDI, PRI in PLI umeščena (in v njih sedita slovenska socialistična arhitekt Jagodic in Marcel Čok), se je ton Primorskega umiril. Kako naj si razlagamo takšen preokret?

Predsednik Boris Race je spremembo linije takole utemeljil na seji glavnega odbora SKGZ dne 11. oktobra: »Taka naša odločitev ni bila sprejeta zato, ker sta bila v odbora vključena dva Slovenca, temveč je slonela na trezni analizi programa, ki nas sicer le delno zadovoljuje in na znakih določenih premikov znotraj Liste, ki pa jih je treba v praksi preveriti.«

Toliko torej o polemiki med Primorskim in prof. Lokarjem glede politične linije do Liste za Trst. Toda ob tem se vsiljuje vprašanje, kakšno zadržanje bi Primorski imel do SSK, če bi njena predstavnika vstopila v manjšinska odbora tržaške občine in pokrajine in bi PSI ostala zunaj. Po vsej verjetnosti ne bi spremenil linije, kakor jo je dejansko po vstopu PSI.

Bralce bo gotovo zanimalo, zakaj ni tudi SSK stopila v manjšinska odbora. Iz njenih objavljenih izjav izhaja, da je za svoj vstop postavila pogoje, da pri vodenju občine in pokrajine sodelujejo vse stranke, ki so v deželni večini. Ker do tega ni prišlo, je ostala izven sedanjih večin. V skladu s tem stališčem se je pridružila septemberskim dogovorom o obnovitvi koalicije na deželi, ki naj pripravijo pot, da se tamkajšnji široki večini ustvarita tudi na tržaški občini in pokrajini. Če bo do tega prišlo, potem Lista za Trst ne bo imela več tiste prevladujoče vloge, ki jo ima danes.

Naš koledar 1983

V prodaji je novi stenski koledar za leto 1983. Za vsak mesec prinaša sliko ene od cerkva na Tržaškem in Goriškem, kjer se redno vrši slovenska služba božja. Tako si sledijo: Sv. Vincenc v Trstu, stolnica v Gorici, Bazovica, Mačkolje, Subida pri Krminu, Devin, Katinara, Doberdob, Standerž, Nabrežina, Sv. Janez Bosko v Trstu, Barkovlje.

Na vsaki strani je misel, vzeta iz sv. pisma, seznam žegnanj in prireditev v teku tistega meseca. Naslovi slovenskih župnijskih uradov so na hrbtu prve strani. Koledar je v barvnem tisku in se zelo lično predstavi. Na prvi strani sta stebra na cesti, ki označujeta mejo med tržaško in goriško pokrajino. To pot sta zavita v snežno odejo.

Koledar se dobi pri vseh slovenskih dušnih pastirjih na Goriškem in Tržaškem ter v Katoliški knjigarni v Gorici in v knjigarni Fortunato v Trstu.

Nova nasprotovanja Cerkvi na Hrvaškem

Hrvaška Cerkev se pripravlja na narodni evharistični kongres, ki bo pri Mariji Bistrici. Povsod po Hrvaškem so v zadnjih dveh letih imeli župnijske in dekanjske evharistične kongrese. Letos so kongrese povežati tudi iz jubilejem sv. Frančiška Asiškega. Ker so frančiškani na Hrvaškem in zlasti v Bosni ter Hercegovini zelo številni in upravljajo tudi veliko župnij, so bila slavja sv. Frančiška povsod dobro obiskovana. Največje je bilo v Sigetu, predmestju Zagreba. Vendar je to slavje motil »brat deže«.

Tem znamenjem vernosti med Hrvati pa zelo mučno odgovarjajo novi napadi na hrvaške škofove in duhovnike, ki so se pojavili v tedniku »Danas« in sedem dana. Poleg nekaterih časnikarjev je v to polemiko posegel tudi Jakob Blažević, bivši predsednik predsedstva hrvaške Zveze komunistov, še prej pa državni tožilec v procesu zoper kardinala Stepinca. Ta mož mora biti zelo zagrižen, saj je na letošnjem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije edini napadel katoliško Cerkev v Jugoslaviji. Posebna tarča teh napadov v časopisih je splitski nadškof Frane Franić. Zanimivo pa je dejstvo, da ko ti »junaki« črniško škofove in nekatere duhovnike, zelo povzdigujejo Teološko društvo in njegove

ga predsednika prof. Šagi Bunića. Ta je namreč do režima zelo prijateljski.

Iz tega je videti, kaj hrvaški komunisti želijo, namreč to, kar so komunisti vedno zasledovali: vnesti v cerkvene vrste razdor, odvojiti vernike od škofov ter pridobiti za svoje cilje »napredne« duhovnike in teologe, ker škofov ne morejo. Stara igra, ki že dolgočasi.

Kardinali bodo razpravljali o gospodarstvu Vatikana

V Vatikanu se bodo 22. novembra zbrali na plenarno zasedanje vsi kardinali, da bi skupno proučili vprašanje obnove kurije in njenih struktur. Pregledali bodo tudi njeno gospodarsko stanje in denarni položaj, ki je zelo kritičen. Doslej je za vatičanske finance skrbel petnajstčlanski kardinalski svet.

Nov škof v Münchnu

Ker je bil dosedanji münchenski nadškof kardinal Josef Ratzinger poklican v Rim na čelo Kongregacije za krščanski nauk, je ostala münchenska nadškofija na Bavarskem brez škofa. Sedaj pa je Apostolski sedež na to mesto imenoval Friedricha Wetterja, ki je bil do sedaj škof v Speyru. Star je 54 let, škof pa je od leta 1968.

Jesensko zasedanje jugoslovanskih škofov

Letošnje jesensko zasedanje jugoslovanske škofovske konference je bilo v Djarkovu od 27. do 29. septembra. Pri tem so škofje skoro polnoštevilno sodelovali pri slovesnostih ob stoletnici posvetitve djarkovske stolnice. Ker so pri tem oživljali spomin na graditelja bazilike škofa Strossmayerja, je imela slovesnost ekumenski značaj, zato je bilo primerno, da je na njej sodeloval tudi podpredsednik vatičanskega Tajništva za edinstvo kristjanov nadškof Ramón Torella Cascante. Deloma je sodeloval tudi pri zasedanjih škofovske konference, zato so ob tej priložnosti govorili o položaju ekumenizma v Jugoslaviji.

Zasedanje je ponovno sprožilo vprašanje obnove stalnega diakonata po smernicah drugega vatičanskega cerkvenega zbora. Škofje so sklenili, da bodo Apostolski sedež zaprosili za dovoljenje za uvedbo stalnega diakonata na področju jugoslovanske škofovske konference.

Dokončali so listino škofovske konference o presveti Evharistiji. Škofje so z zasedanja poslali Apostolskemu sedežu enoglasno prošnjo za začetek postopka za razglasitev za blaženega božjega služabnika štajerskega Slovenca p. Vendelina Vošnjaka.

Škofje z zanimanjem spremljajo in cenijo priprave za posvetitev jugoslovanskih narodov Brezmadežnemu Srcu Marijine-mu. Škofovska konferenca soglasno izjavlja, da duhovniki ne smejo biti člani stanovskih duhovniških in drugih društev, ki niso v skladu z izjavo Janeza Pavla II. »Quidam Episcopii«. Med ta društva spada tudi teološko društvo »Krščanska sadašnjost« v Zagrebu.

Škofje tudi soglasno in najodločneje zavračajo huda politična namigovanja predsedništva teološkega društva »Krščanska sadašnjost« na račun vseh tistih, ki so do društva kritični (prim. Vjesnik - Sedem dana, 7. avg. 1982).

Na ta način se je čisto notranje cerkveno vprašanje razširilo na politično področje, kar so škofje morali obsoditi. Nikogar ne smemo razglasiti za revanšista in človeka, ki si želi pokolov samo zato, ker meni, da je združevanje teologov zunaj pristojnosti škofov velika škofa za enotnost Cerkve. Škofje ponovno izjavljajo, da mora biti vse duhovniško delovanje, vanj je vključena tudi katoliška teologija, pod jurisdikcijo škofov.

MLADIKA št. 8

Uvodne strani so povezane z letošnjo »Drago«. Objavljen je govor škofa Bellomija pri sv. maši pod naslovom »Temeljna vrednota v zgodovini je človek«. Sledi »Kronika Drage '82« in razmišljanje o »Dragi Dragi«, ki ni ne dolgočasna ne predpisana in tudi ni »koristna«, v potrošniškem smislu seveda.

Novelo »Portret z dečkom in deklico« je prispevala Zora Tavčar, pesem »Pšenica« je od Marije Rus, v »Rastie«, tj. mladinski prilogi Mladike pa Marjanka objavlja 9 svojih pesmi. Vladimir Kos je poslal pesem »Za oranzno rožnate gladiole«. Zanimiv in poučen je intervju s poljskim duhovnikom Frančiškom Blachnickim, voditeljem duhovnega gibanja »Luč in življenje«, ki je na duhovni ravni prav tako pomembno kot je na sindikalno-politični ravni sindikat Solidarnost.

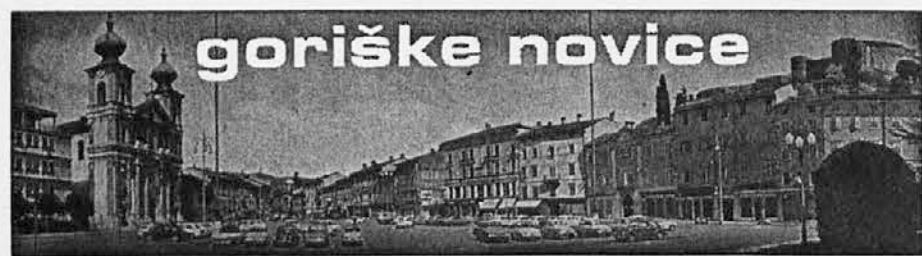
O napakah pri pisanju piše Olga Lupinc. Pod naslovom »Spanija - dežela Mundiala« Saša Rudolf opiše pokrajino Galicijo.

Med stalnimi rubrikami najdemo pismo bralca o pomanjkljivem učbeniku. Gre za poslovenjeno delo »Opazujmo in spoznavajmo svet«, v katerem avtor Italijan obravnava Italijo. V dnevniku »In večno šumi Nadiža« pride beneškoslovenski duhovnik Anton Kufolo do 18. marca 1944. »Pod črto« je ožigosana »Politika brez sramu«. Gre za ljudi okoli SKGZ, ki so podprli povezavo svojih ljudi z Listo za Trst, samo da je iz koalicije lahko izpadla Slovenska skupnost. V rubriki »Antena« je kup kratkih novic iz našega kulturnega življenja in vesti o smrti naših zavednih mož. »Čuk na obelisku« je to pot zelo zgovoren, tako da si je prilastil kar dve strani.

Mladinska priloga »Rast« ima sledeče članke: »Dijaško gibanje pred izbiro«, »Odgovornost svobodne izbire« (Marjan Kravos), odmev na članek »Nekaj misli o dijaškem gibanju«, ki se soočuje z vprašanjem: »Ali je zasedba (šol) res dobro uspešna?«, pogovor s Sonjo Kobal o delovnem okolju (Silvana Glavič). Nadalje je objavljeno poročilo o knjigi Alessandra Carrera »Musica e pubblico giovanile« (TS), o mladinskem raziskovalnem taboru Doberdob 1982 (Tamara Petaros) in o študijskem dnevu Slovenskega kulturnega kluba (Silvija). - jk

Škof dr. Kramberger v pogovoru z bazovškimi župniki msgr. Zivcem pod Slomškovo sliko (delo Toneta Kralja) v »Slomškovem domu« med razstavo

Počastili smo grobove rajnih na Goriškem pokopališču

Na goriškem mestnem pokopališču se je na dan Vseh svetih zbralo čedno število Slovencev, da počaste naše velike moše, ki počivajo na tej božji njivi. Najprej so se ustavili ob grobu Lojzeta Bratuža, kjer je mešani zbor iz Podgore zapel pesem »Jaz sem vstajenje« in nato ob grobu prof. Mirka Fileja, kjer so pevcici moškega zbora istega imena občuteno zapeli priložnostno skladbo. Na grobovih obeh pokojnih je msgr. F. Močnik zmolil molitve za rajne.

Udeleženci so nato obiskali še grobove drugih naših zaslužnih mož, na njih molili, položili cvetje in prižgali lučke.

XVI. srednjeevropsko srečanje

V okviru že tradicionalnih srednjeevropskih srečanj bo letos na sporedu judovska kultura v srednjeevropski literaturi. Predavanja bodo od sobote 6. do točka 9. novembra v palači Attems in bodo istočasno prevajana v štiri jezike: italijansko, slovensko, nemško in francoščino.

Odprije srečanja bo v soboto 6. novembra ob 18. uri. Sledita dve predavanji. V nedeljo 7. novembra se začne predavanje ob 9.30, sledijo referati (pet po številu) in posegi navzočih. Popoldne istega dne se dejavnost prične ob 15. uri. Nastopi 13 poročevalcev. V ponedeljek 8. novembra je začetek predavanja ob 9. uri (7 referatov) in ob 15. uri (12 referatov). Srečanje se zaključuje v torek 9. novembra. Začetek zadnjega dne ob 9. uri. Ta dan nastopi tudi dr. Branko Marušič iz Nove Gorice s predavanjem »Ob stoletnici smrti Štefana Kocijančiča, preučevalca hebrejskega jezika«. Kocijančič je bil profesor bogoslovja v goriškem semenišču in užival velik ugled zaradi učenosti. Letos je poteklo sto let od njegove smrti.

Sestlal se je pokrajinski svet SSK na Goriškem

Sestanek je bil v soboto 31. oktobra na Plešivem pri Krminu. Sklical in vodil ga je pokrajinski predsednik SSK Miro Gradnik, ki je tudi poročal o novem hudem primeru zapostavljanja Slovencev s strani pokrajinskega nadzornega odbora. Pokrajinsko vodstvo Goriške zdravstvene enote je namreč v svoj statut postavilo tudi člen, po katerem so lahko slovenski predstavniki na skupščini te ustanove govorili v svojem jeziku. To postavko je pokrajinski nadzorni odbor ertal.

Pokrajinski svet SSK je to novo prisilo ostro obsodil in bo protestiral pri deželni odborniku za javne ustanove in pri parlamentarni komisiji, ki se bavi s sestavo zakonskega osnutka za zaščito Slovencev v Italiji. Treba je pri tem poudariti, da sestavljajo nadzorni pokrajinski odbor predstavniki DC, PCI, PSI, PRI in PSDI, zato nosijo veliko odgovornost tudi te stranke in prav žalostno je, da so v nekaterih teh strank, zlasti v PCI in PSI prisotni tudi Slovenci.

Pokrajinski tajnik Marjan Terpin je nato poročal o ostalem delovanju stranke in strankinih organov ter predstavnikov v raznih svetih in ustanovah. Posebno se je ustavil ob zaporih prehodov čez mejo, ki so jo uvedle jugoslovanske oblasti. Seznanil je svet s koraki, ki jih je podvzelo pokrajinsko tajništvo SSK pri SZDL v Novi Gorici. Svet je izrazil željo, da bi ti ukrepi trajali kar najmanj časa, sicer bomo Slovenci v Italiji utrpeli tako na kulturnem kot na gospodarskem področju hudo škodo.

V zvezi z deželnim kongresom SSK proti koncu leta je svet sklenil, da bo pokrajinski kongres Slovenske skupnosti na Goriškem v soboto 4. decembra v Števerjanu. V ta namen je naročil predstavnikom sekcij, da skličejo sestanke po vaseh in v mestu ter pripravijo vse potrebno, da bo pokrajinski kongres dosegel svoje cilje.

Na sestanku pokrajinskega sveta so bili prisotni med drugimi predsednik Briške gorske skupnosti Hadrijan Koršič, ki je poročal o delu te važne ustanove, predsednik rajonske konzulte v Pevni Jožko Košič, ki je prisotne seznanil s krajevnimi problemi in deželni svetovalec dr. Drago Štoka.

Predavanje o kardinalu Missii

V sredo 27. oktobra so se pričela v Katoliškem domu predavanja o naši preteklosti, ki naj bi bila v zimskem času enkrat na mesec. Organizira jih Svet slovenskih organizacij (SSO), ki vključuje skoro vse slovenske organizacije in usta-

nove na Goriškem in Tržaškem s katoliško usmerjenostjo.

Besedo za uvod k prvemu predavanju je imel dr. Kazimir Humar, ki je pojasnil namen teh predavanj in poudaril, da je vloga katoličanov pri dogajanju na Goriškem in Tržaškem premalo poznana in zato premalo cenjena, k čemer naj bi pripomogla prav ta predavanja. Predstavil je predavatelja prof. Franceta Dolinarja iz Rima in omenil, da Dolinar že dalj časa proučuje življenje in delo kardinala Missie.

Predavatelj je podal okvir življenja moža, ki je bil sklicatelj prvega katoliškega shoda v Ljubljani. Z njim je vplival na vse slovenske pokrajine. Missia je bil narodno zelo zaveden. Tudi v pastirskih pismih je razložil nauk o narodnosti. V Gorici je prišel na cesarjevo željo že z načrtim zdravjem. Hotel je biti ljudstvu predvsem škof. Imel pa je premalo časa, da bi dal goriški škofiji tisto, kar je lahko dal v 11 letih ljubljanski škofiji. V Gorici je bil od leta 1898 do 1902. Na lastno željo so ga pokopali na Sv. gori. - ak

Prvi nedeljski koncert v goriškem Avditoriju

Na prvi letošnji matineji v goriškem Avditoriju se je v nedeljo 31. oktobra predstavila občinstvu Martha Noguera in potrdila obete njene klavirske umetniške poti. Že pri prvi Bachovi skladbi je bila v izvajanju jasno čista. Sledilo je »Devet variacij na Duportov menuet« W.A. Mozarta ter Chopinove in Ravelove skladbe. Argentinska umetnica je pokazala globoko razumevanje teh impresionističnih slik.

V nedeljo 14. novembra bo nastopil pihalni sekstet Poulenc in klavir.

Koncertna sezona za leto 1982-83

Pred nami se ponovno odpirajo vrata koncertnih in gledaliških dvoran. Če sicer lahko rečemo, da so koncerti pravzaprav tako ali drugače že na dnevnem redu, moramo pa vseeno zatrditi, da se prava koncertna sezona tudi za slovensko občinstvo šele začena. Tu mislimo na abonmajsko redno sezono, ki jo skupno prirejajo Glasbena matica, Zveza slovenske katoliške prosvete in Zveza slovenskih kulturnih društev v Gorici.

Predvsem naj zabeležimo, da je to že deveta abonmajska sezona, ki je v vseh teh letih pokazala vso svojo veljavnost in pomen. Privabila je veliko ljubiteljev glasbe, tako zlasti slovenskih, pa tudi italijanskih, da pobje spoznajo predvsem slovensko oz. jugoslovansko glasbeno ustvarjalnost. Prav v tem je namreč poseben pomen naše sezone, da skuša prikazati našo glasbeno tradicijo in sedanost. In v tem mora iti ta umetniška politika svojo pot naprej.

Kaj bo letos na programu? Spet bomo imeli vrsto (točneje šest) koncertnih večerov, ki bodo v različnih dvoranah. Tudi v tem je posebnost goriške sezone. Koncerti bodo v Katoliškem domu, v Kulturnem domu in v Attemsovi palači.

Prvi koncert bo 18. novembra in sicer v dvorani Kulturnega doma. Nastopil bo goriški Komorni orkester, sodelovala pa bosta kot solista klarinetist Urdan in flavtist Marcossii.

Naslednji bo 16. decembra, ko bo nastopil Zagrebški kvartet in dvorani Kulturnega doma.

Januarja (27.) bodo v Katoliškem domu nastopili Zagrebški madrigalisti s programom predvsem klasične renesančne polifonije.

Sledil bo klavirski koncert, ki ga bo imela pianistka Zdenka Novak iz Ljubljane, in sicer 17. februarja v dvorani Katoliškega doma.

Komorni večer bo ponovno v aprilu, ko se bosta naši publikli predstavila čelist C. Škerjanc in pianist A. Bertoneclj. Koncert bo v Attemsovi palači.

Zadnji koncert bo 20. aprila z orkestrom RTV iz Ljubljane in z Mladinskimi zborom Glasbene matice iz Trsta. Koncert bo v Kulturnem domu.

»Števerjanski vestnik« št. 6

V tednu pred praznikom Vseh svetih je izšla ta številka, ki ima na začetku obelježje tega praznika. Na prvi strani je Gregorčičeva pesem »Z grobov«, na drugi strani pa je zapis župnijskega upravitelja dr. Humarja »Spomin na naše rajne«.

Novice iz farnega občestva vedo povedati, da so prepletkali notranost župnijske cerkve, cerkev na Jazbinah je dobila nov kelih, ker je bil prejšnji o svečnicu ukraden, g. kaplan se je pa vrnil v koprsko škofijo. »Radi smo ga imeli,« je rečeno

V Katoliškem domu v Gorici
v nedeljo 7. novembra ob 16. uri

SKAVTSKA PRIREDITEV

na kateri bodo tržaški skavti predvajali nekatere točke z zelo uspele prireditve preteklo nedeljo v Trstu in uprizorili igro

»SREČANJE V PLANINAH«

Vabijo goriški skavti in skavtinje

o njem, »a spoštujemo njegovo osebno odločitev.«

Krajevna kronika je zelo bogata. Občinska uprava je izvršila več javnih del; sestala se je odbor SSK za Števerjan; pripravila se poimenovanje Števerjanske osnovne šole po pesniku Alojzu Gradniku; cerkveni pevski zbor je nastopil v Milanu pri maši za tamkajšnje Slovence; uspešno se je zaključil 14. športni teden. Razdelitev nagrad bo na zahvalno nedeljo 14. novembra v Sedejevem domu.

Poleg teh novic najdemo več tehtnih člankov, ki jih bo vsakdo z zanimanjem prebral. Najprej, da je Jugoslavija praktično zaprla mejo. Nato predlog, naj se Števerjanska občina pobrati s kakšno občino iz Slovenije, a ne s Primorskega, kot npr. s Kojškim, ker tu smo si poznani in imamo skoro iste probleme. Pravilneje je, da pridejo Števerjanci potom pobratenja v stik z ljudmi, kraji in problemi, ki so bolj oddaljeni in malo znani. Temeljite je članek Leonarda Formentinija o vinogradništvu v Brdih, ki zajema kar tri strani. Cvetka Klanjšček pa je prikupno opisala tridnevni izlet na Triglav. - ek

★

Iz Slovenije

SSk na kongresu socialistične mladine v Novem mestu

Mladinska sekcija Slovenske skupnosti v Trstu je objavila tiskovno poročilo, v katerem pozitivno ocenjuje udeležbo svojega predstavnika na 11. kongresu Zveze socialistične mladine Slovenije, ki je bil 23. in 24. oktobra v Novem mestu. Kot gost se je udeležil kongresa v imenu mladinske sekcije SSK Boris Artač. Kot ostali gostje iz zamejstva, iz drugih jugoslovanskih republik in iz tujine je imel priložnost, da je pozdravil zborovalce, in sicer v 2. komisiji, ki je razpravljala o političnih vprašanjih.

Predstavniki SSK je izrazil zadovoljstvo, da more slediti delu mladinske družbenopolitične organizacije, opozoril pa je na vztrajno zahtevo slovenske narodne skupnosti v Italiji po globalnem zaščitem zakon. S tem v zvezi je omenil nekaj zadnjih zaskrbljivih dogodkov, kot so prepreženo krčenje našega narodnega ozemlja s številnimi razlaščenji in drugo. Zaskrbljenost je izrazil tudi zaradi nedavnih varčevalnih ukrepov v Jugoslaviji, ki hromijo odprto mejo. Redni in pogosti, predvsem kulturni stiki z matico so namreč za manjšino zelo pomembni in jih je treba še naprej krepiti.

Ob omenjanju stikov, ki jih ima mladina SSK s podobnimi mladinskimi organizacijami in s številnimi manjšinami v zahodni Evropi, je Artač ob koncu poudaril pomen povezave in medsebojne podpore med vsemi Slovenci, ne glede na razlike in državne meje.

★

Šport

Scarpoteca - Olympia Košič 0 : 3 (9 : 15, 10 : 15, 9 : 15)

Igrali so: Terpin A. in S., Spacapan I., Podveršič P., Košič B., H. in A., Cotič R. in I., Komjanc M., Batistič L.

Mladi odbojkarji Olympie Košič so kar sredi Gradišča odpravili s čistim rezultatom 0 : 3 domačo ekipo Scarpoteca, lanskega pokrajinskega prvaka in neposrednega tekmeča za končno zmago. Naši fantje so nasprotnika popolnoma nadigrali. Bili so boljši v vseh fazah igre, posebno pa v obrambi ob mreži. Olympie Košič se po tej prepričljivi zmagi torej ponuja lepa priložnost za končno zmago v mladinskem prvenstvu.

Nova knjižica »Vzgjajmo za pokle« je izšla na Rakovniku pri Ljubljani. Spisal jo je Tone Ciglar. Prav tam je izšel tudi Marijanski koledar za leto 1983. Prinaša slike iz življenja sv. očeta. Obe tiskovini sta na voljo v knjigarni Fortunato v Trstu in v Katoliški knjigarni v Gorici. Cena knjižice 500 lir, koledarja pa 1.000 lir. Kdor želi več izvodov koledarja, naj ga naroči na Rakovniku v Ljubljani.

Spored od 7. do 13. novembra 1982

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.30 Mladinski oder: »Stopinje po zraku«. 11.00 Sestanek z... 11.15 Nabožna glasba. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Narodnostni trenutek... 14.10 Nediški zvon. 14.40 Sport in glasba ter prenosi z naših kulturnih prireditev.

Ponedeljek: 8.10 Dodaj življenje letom... 8.45 Glasbena matineja. 10.10 G. Verdi: »Luisa Miller«, opera. 11.30 Beležka. 12.00 Gledališki glasovi... 12.45 Cecilijanka 81: zbori Hrast, Štamber in Krmin-Plešivo. 13.20 Gospodarska problematika. 14.10 B. Hofman: »Noč do jutra«. 14.55 Naš jezik. 15.00 Sport. 16.00 Rock glasba. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Glasbena ura.

Torek: 8.10 Povejmo še kaj o otrocih. 10.10 G. Verdi: »Luisa Miller«, opera. 11.25 Beležka. 12.00 Od Milj do Devina. 12.35 Cecilijanka 81: zbor »F. B. Sedej« in »Mirko Filej«. 14.10 B. Hofman: »Noč do jutra«. 14.30 Kam, Peter Pan? 16.00 Arhitektura in arheologija. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Glasbena umetnost. 18.00 »Minister Gregor pa nič...«

Sreda: 8.10 Sprehodi po tržaških predmestjih. 8.45 Glasbena matineja. 10.10 Koncert. 11.30 Beležka. 12.00 Pod Matajurjan. 12.40 Zbor »A. Paglavca« iz Podgore. 13.20 Nacionalno vprašanje Trsta. 14.10 B. Hofman: »Noč do jutra«. 14.55 Naš jezik. 15.00 Dijaška tribuna. 16.00 130 let Družbe sv. Mohorja. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Mladi izvajalci. 18.00 Na goriškem valu.

Četrtek: 8.10 Slovenci v ZDA. 8.45 Glasbena matineja. 10.10 Koncert. 11.30 Beležka. 12.00 Na goriškem valu. 12.40 Moški kvintet »Zarja«. 14.10 B. Hofman: »Noč do jutra«. 14.30 Otroški kotiček: »To je pa laž!« 15.00 Beseda ni konj. 16.00 Dodaj življenje letom... 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Glasbeni popoldnevci in repentaborski cerkvi. 18.00 Četrtkova srečanja.

Petek: 8.10 Četrtkova srečanja. 8.30 Glasbena matineja. 10.10 Koncert. 11.30 Beležka. 12.00 Pogovori o kulturi. 12.45 Tečaj za kamnoseke: splošne informacije. 13.20 Naša gruda. 14.10 B. Hofman: »Noč do jutra«. 14.55 Naš jezik. 16.00 Sprehodi po tržaških predmestjih. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Zbor Illersberg. 18.00 Kulturni dogodki.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki. 9.00 Sobotni trim. 10.10 Ansambel S. Osterc. 11.20 Beležka. 12.00 Glas iz Režije. 12.45 Zbor »E. Adamič« iz Ljubljane. 14.10 B. Hofman: »Noč do jutra«. 14.30 Otroški kotiček: »Najdihojdica«. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Ob stoletnici rojstva I. Stravinskega. 18.00 »Jakobus Gallus«.

★

Za gobavce misijonarja I. Stanta: Angela Sedmak ob obletnici smrti dragega očeta Rudolfa Košuta 50.000 lir.

Slovenska turistična agencija

GOTOUR

Gorica, Corso Italia 205 - tel. 0481/33019

Silvestrovanje v TUNIZIJI

od 28. decembra do 2. januarja

Cena izleta 475.000 lir

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 300 lir, osmrtnice 250 lir, k temu dodati 18 % davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

Ali ste kdaj pomislili, kaj vam lahko nudi vaša banka?

Ugodno menjavo in dobro investicijo

S telefonskim pozivom se lahko takoj seznanite s tečaji raznih valut. Obenem vam nudimo tudi vse informacije o valutarnih predpisih. Posredujemo vam tudi vse informacije o vrednostnih papirjih (BOT, BTP, CCT, ECU itd.) in njihovo realno vrednost. Te lahko hranite v varnostnih skrinjicah, s katerimi razpolagamo. Skrbimo tudi za vnovčenje kuponov.

Banca Agricola Gorizia
Kmečka banka Gorica

Gorica, Korzo Verdi st. 51 - tel. 84206/07

vam ne nudi samo denarja